

CZY GOSPODARKA JEST SKAZANA NA DŁUGĄ RECESJĘ?

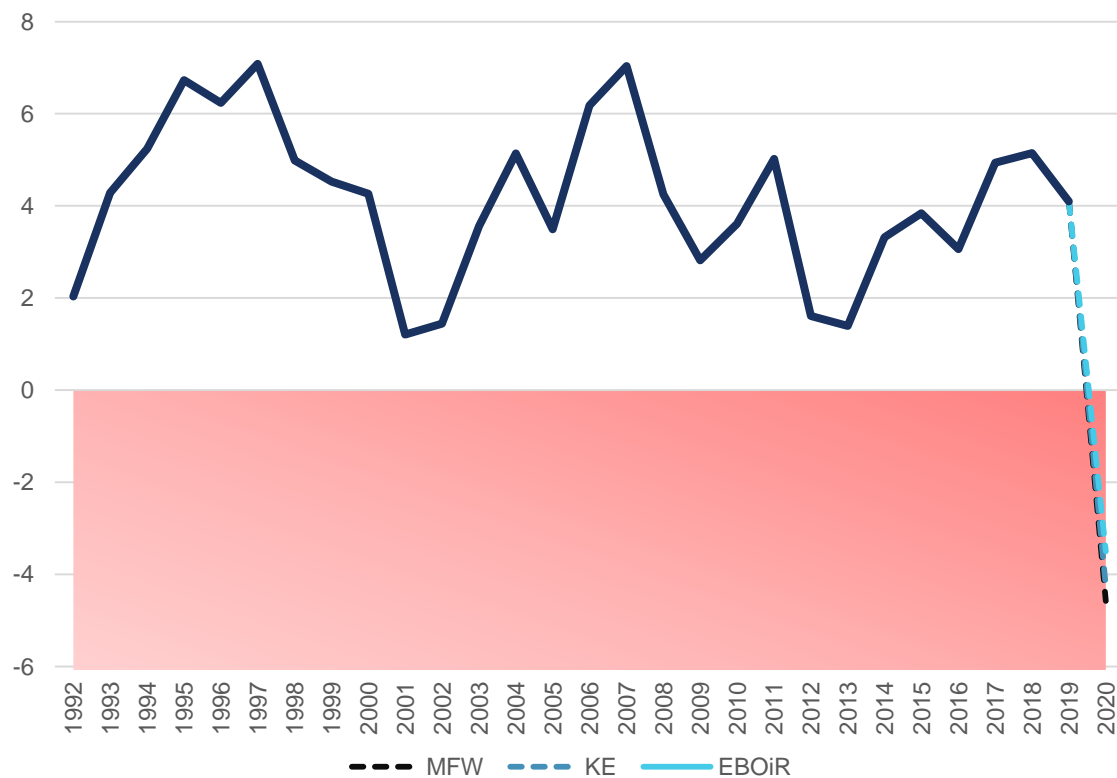
Seminarium mBank-CASE

Andrzej Rzońca

Warszawa, 21 maja 2020 r.

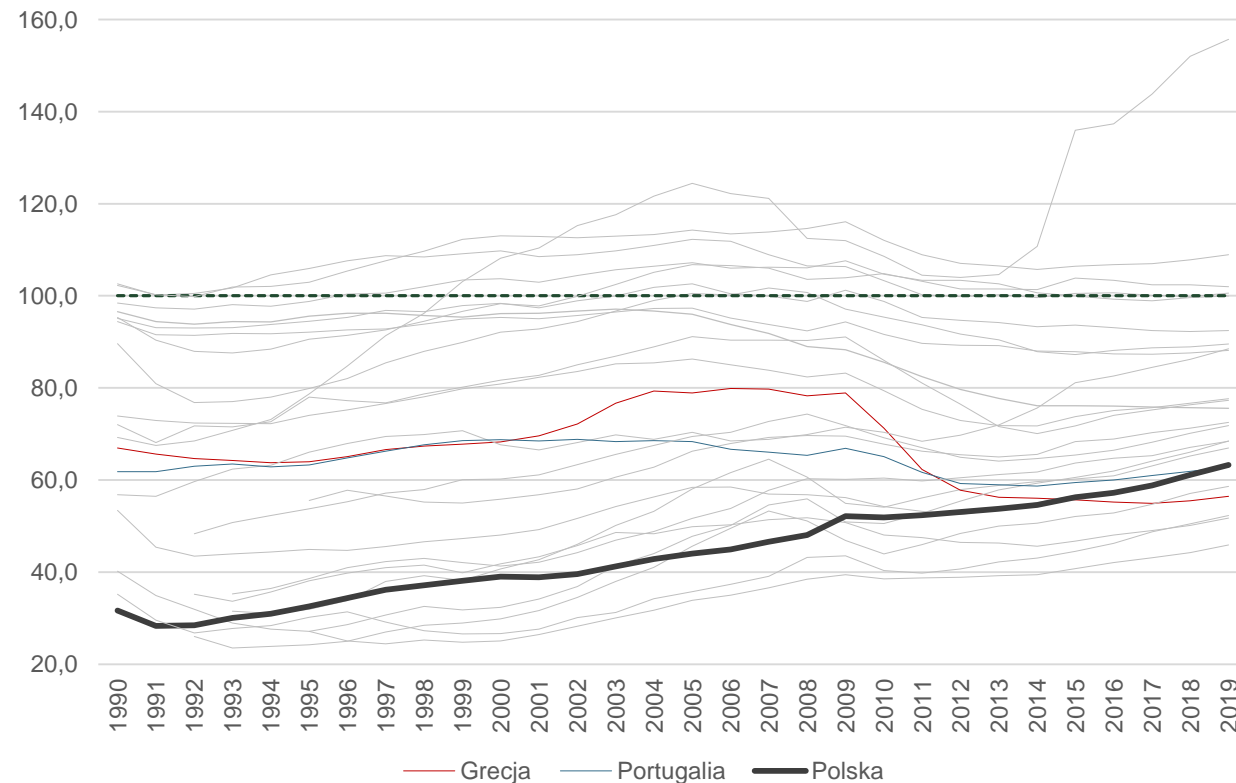
MIĘDZYNARODOWE ORGANIZACJE PROGNOZUJĄ, ZE POLSKA GOSPODARKA SKURCZY SIĘ W TYM ROKU PO RAZ PIERWSZY OD 1991 R.

Tempo wzrostu polskiej gospodarki w latach 1992-2019 i jego prognozy międzynarodowych organizacji na 2020 rok (w %)

Źródło: EBOiR, Komisja Europejska, MFW

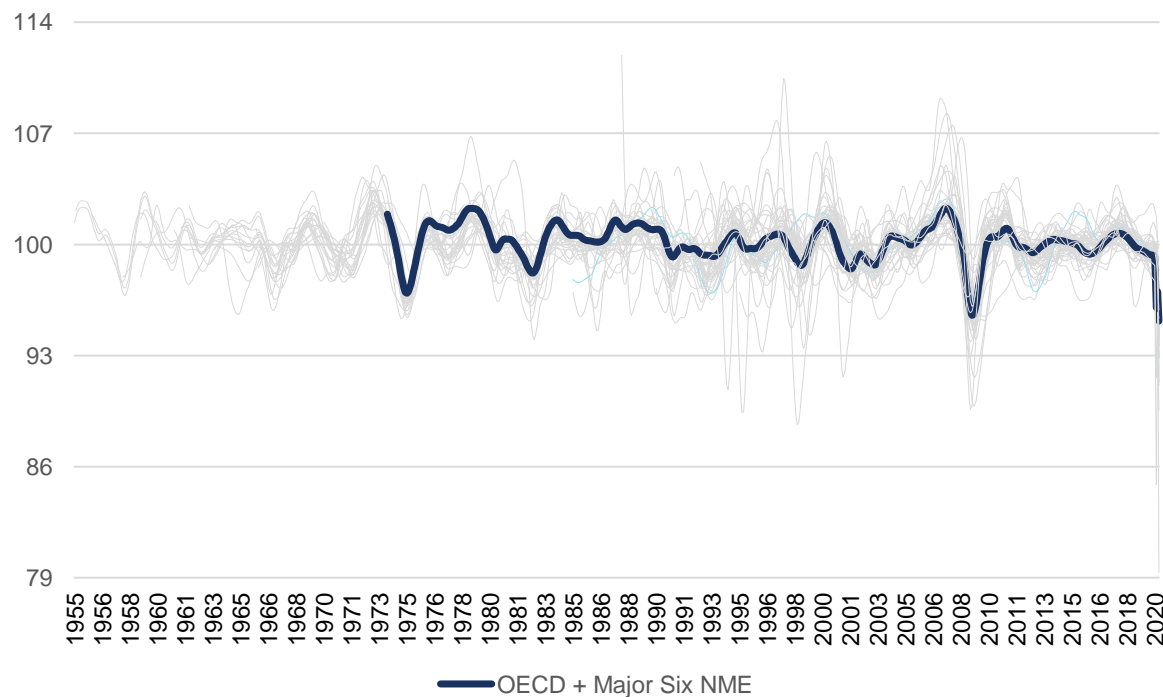
PKB na mieszkańca z uwzględnieniem parytetu siły nabywczej w krajach Unii Europejskiej w latach 1990-2019 (Niemcy = 100)

Źródło: MFW

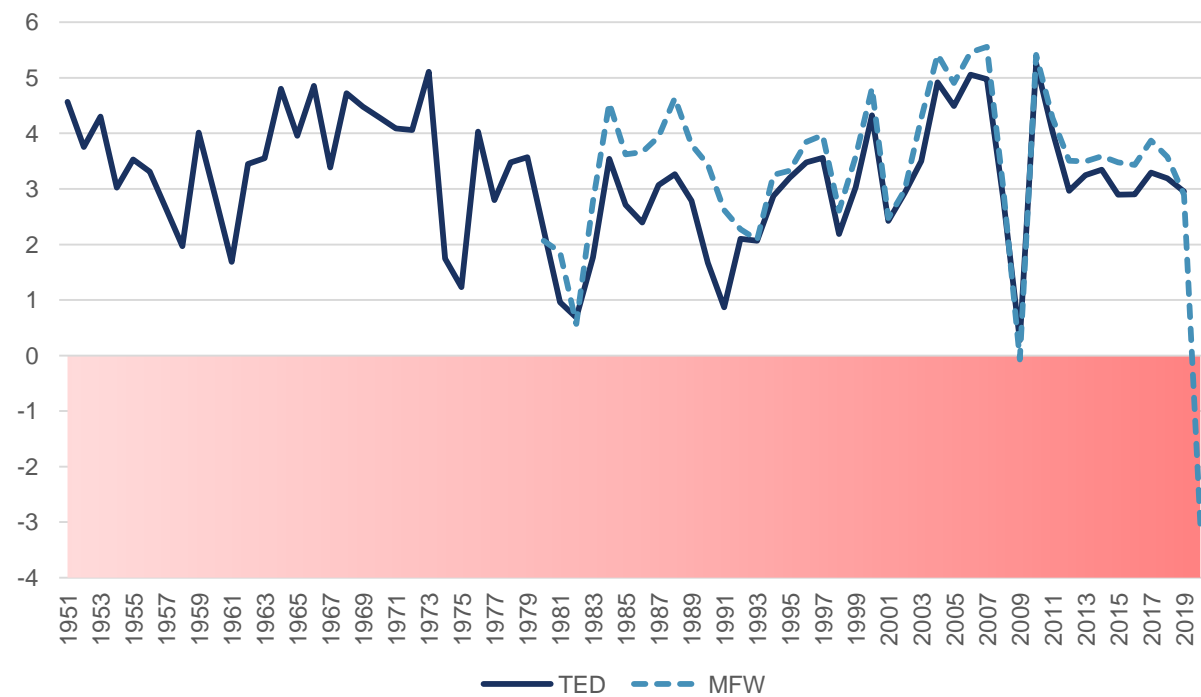
BIEŻĄCE DANE ZE ŚWIATOWEJ GOSPODARKI WSKAZUJĄ NA WSTRZĄS BEZ PRECEDENSU W POWOJENNEJ HISTORII...

Wskaźnik OECD CLI w latach 1955-2020(w pkt)

Źródło: OECD

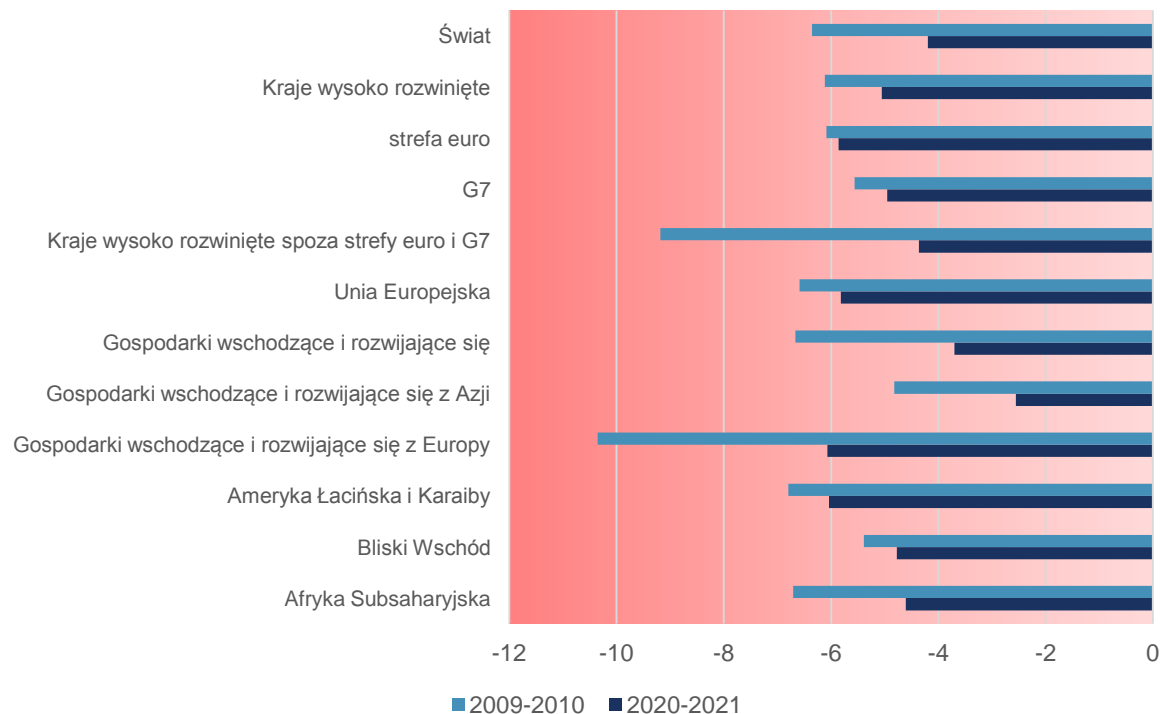
Wzrost gospodarki światowej w latach 1951-2020 (w %)

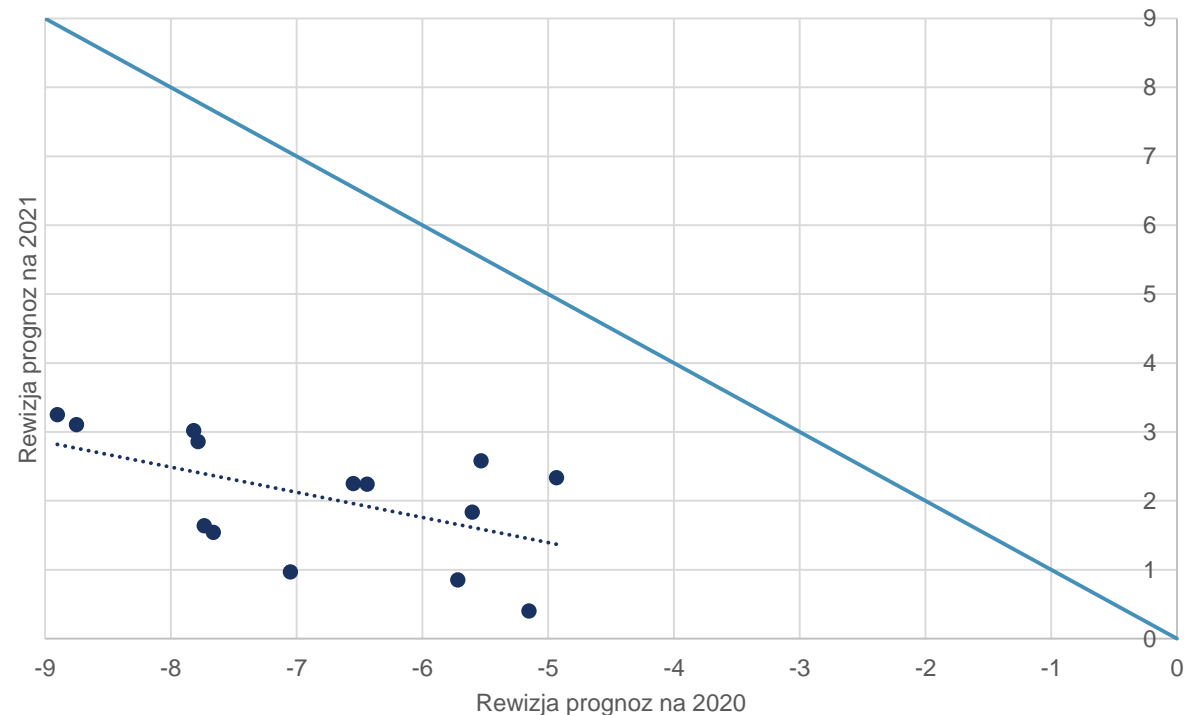
Źródło: Conference Board i MFW

...ALE REWIZJE PROGNOZ NA LATA 2020-2021 NIE SĄ TAK GŁĘBOKIE, JAK PO WYBUCHU GLOBALNEGO KRYZYSU FINANSOWEGO

Skala rewizji prognoz poziomu PKB w t+1 po wybuchu globalnego kryzysu oraz pandemii COVID-19 (w %)

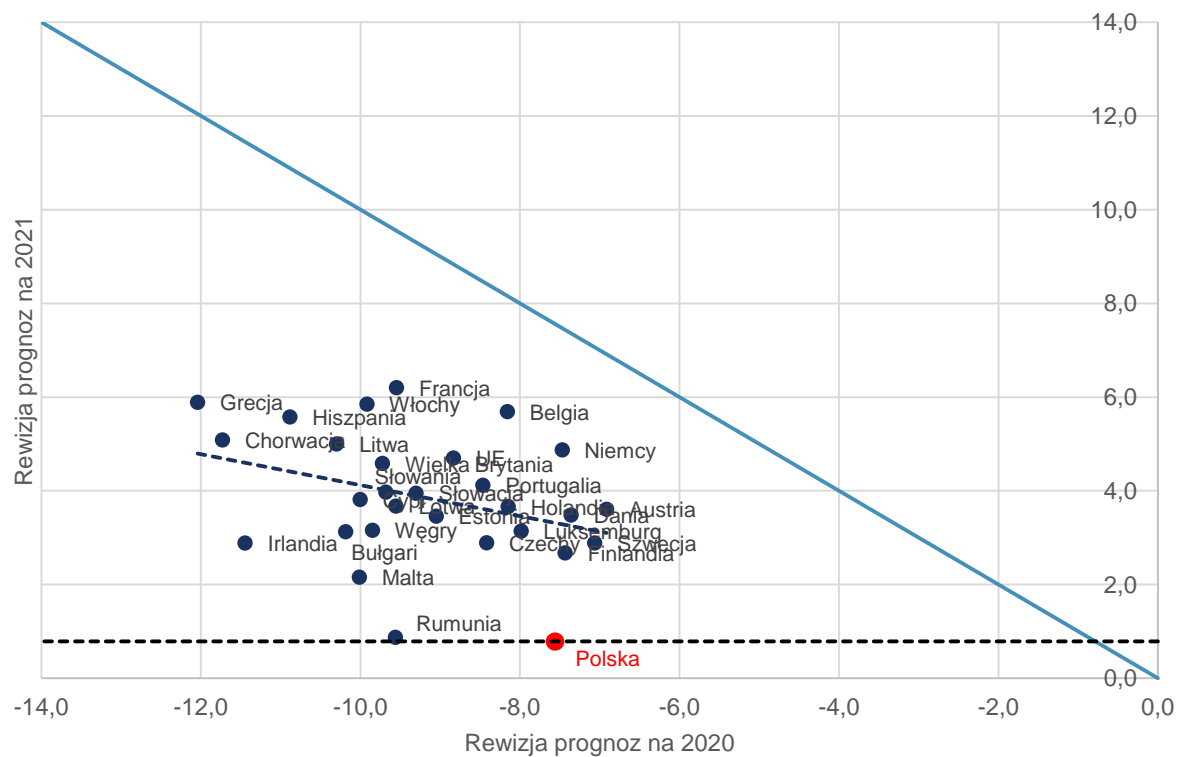

Skala rewizji prognoz dynamiki PKB na 2020 i 2021 r. po wybuchu pandemii COVID-19 (w pkt proc.)

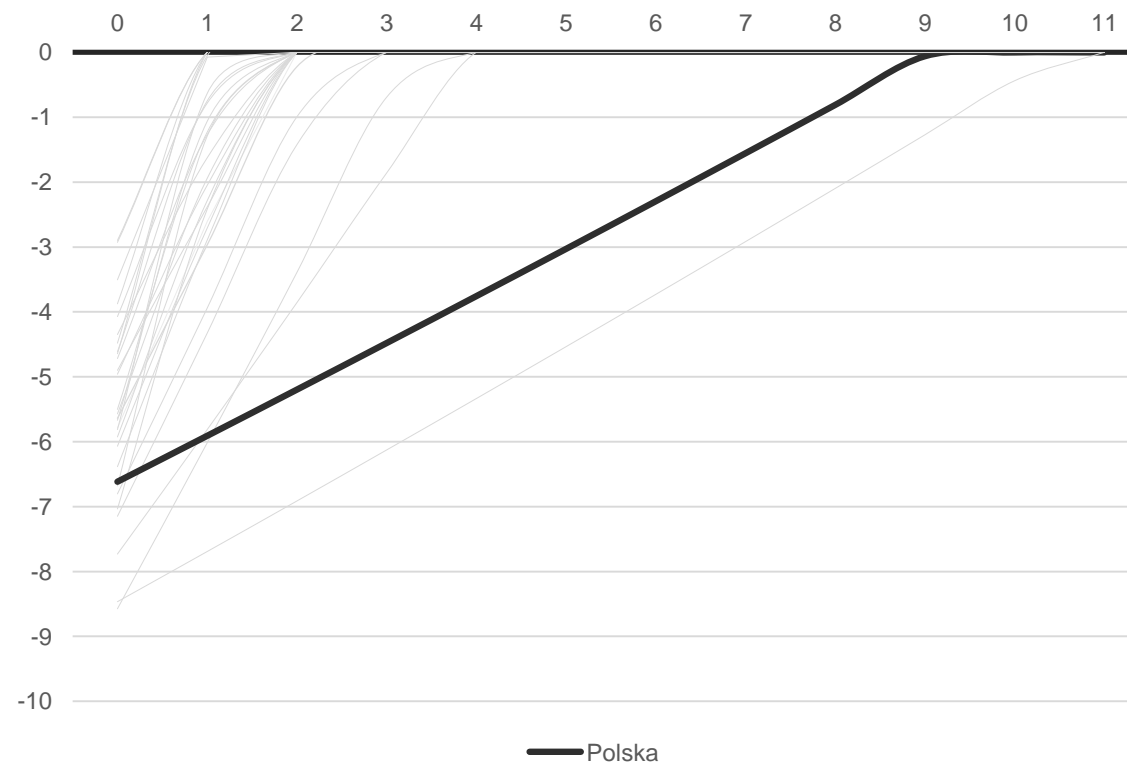

OBNIZKA PROGNOZ DLA POLSKI NA 2020 NALEZY DO NAJMNIEJSZYCH W UE, ALE ZARAZEM ODBICIE W 2021 MA BYĆ U NAS NAJSŁABSZE

Skala rewizji prognoz dynamiki PKB na 2020 i 2021 r. po wybuchu pandemii COVID-19 (w pkt proc.)

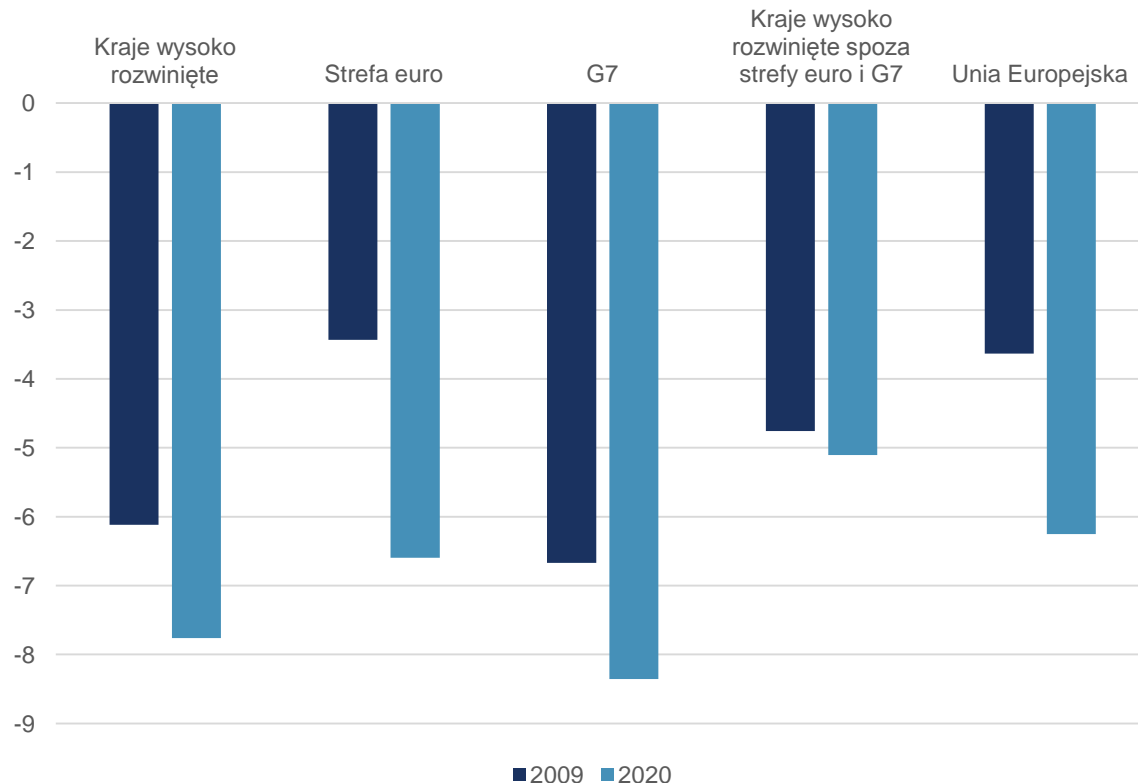

Okres, po którym dany kraj nadrobiłby stratę w poziomie PKB z 2020 r., gdyby wzrost w kolejnych latach przyspieszył tak, jak przewiduje się na 2021 r. (w latach)

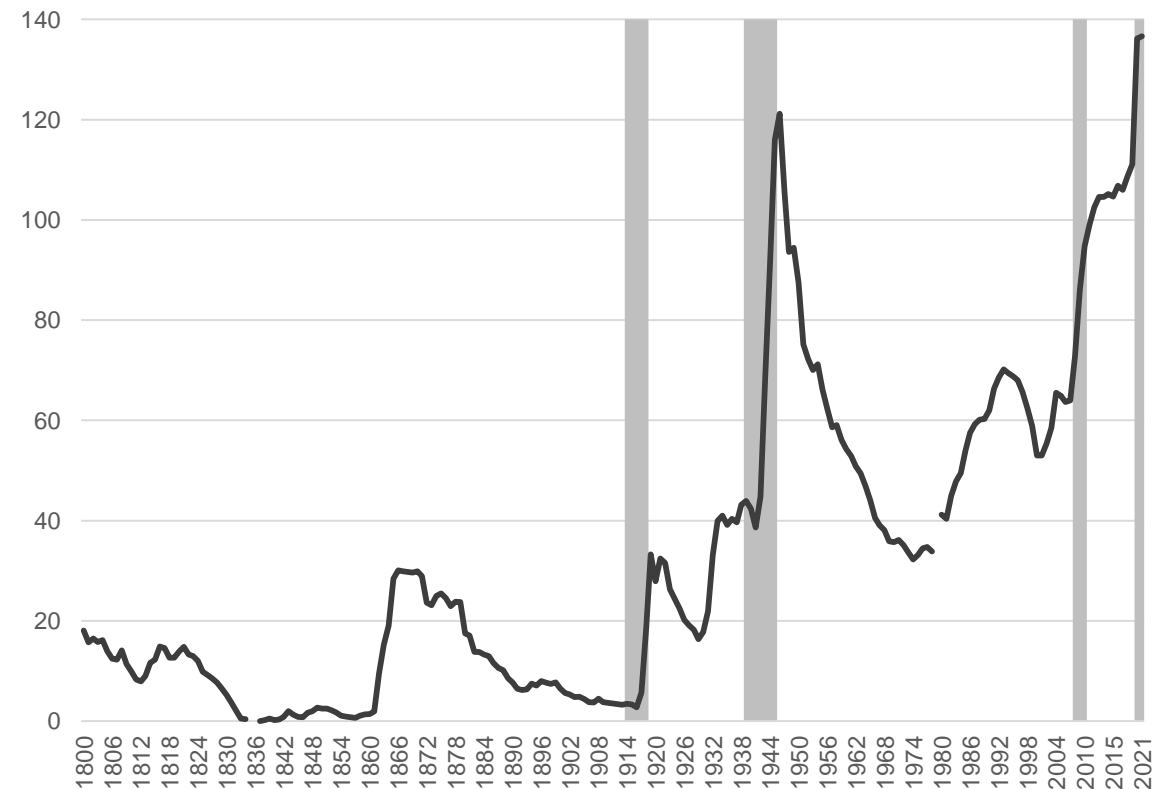
NIE MOŻNA TWIERDZIĆ, ŻE SŁABOŚĆ ODBICIA JEST SKUTKIEM ZBYT SŁABEGO IMPULSU FISKALNEGO (I)

Impuls fiskalny w 2009 i 2020 r. w wybranych regionach gospodarki światowej (w % PKB)

Źródło: MFW

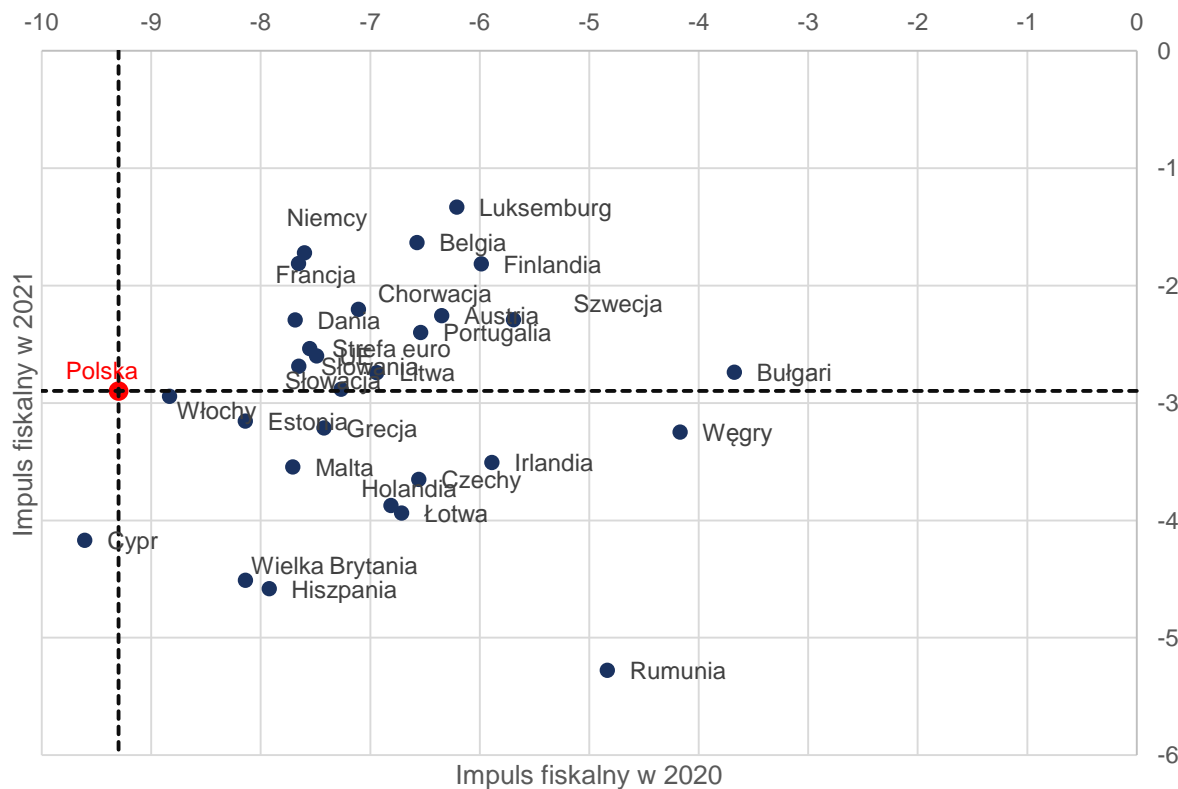
Dług publiczny w Stanach Zjednoczonych w latach 1800-2021 (w % PKB)

Źródło: KE, MFW

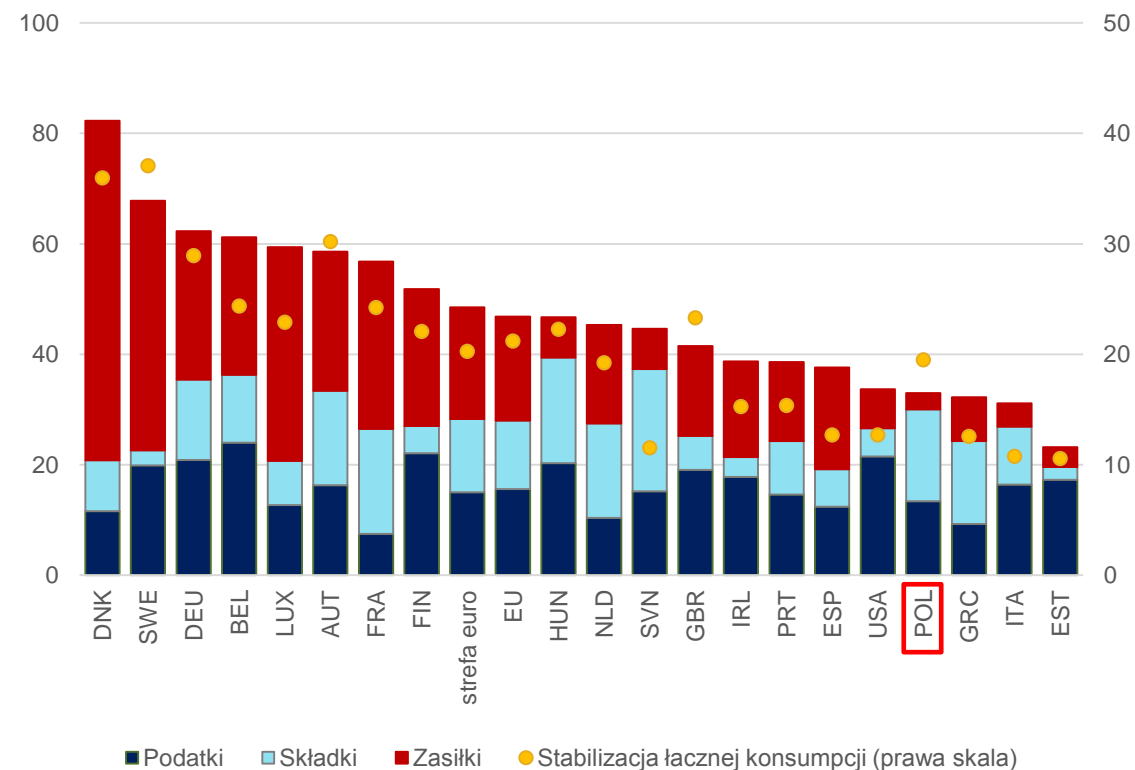
NIE MOŻNA TWIERDZIĆ, ŻE SŁABOŚĆ ODBICIA JEST SKUTKIEM ZBYT SŁABEGO IMPULSU FISKALNEGO (II)

Impuls fiskalny w 2020 i 2021 r. w krajach UE (w % PKB)

Źródło: KE

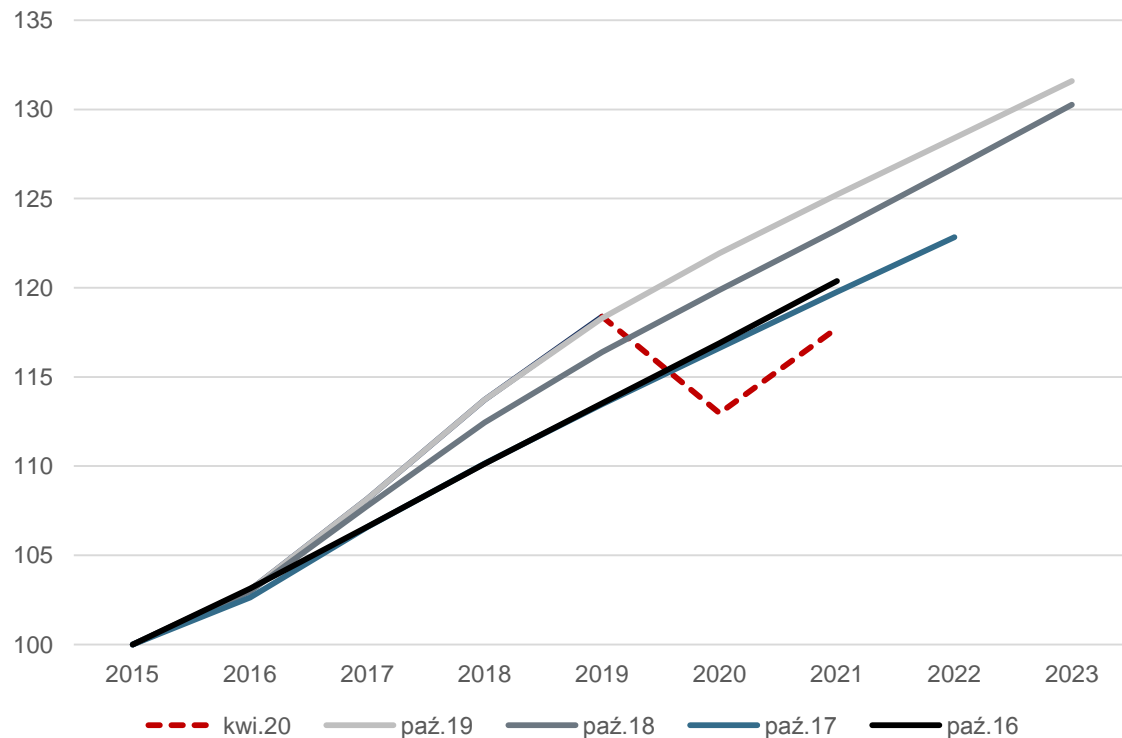
Siła automatycznej stabilizacji dochodu i konsumpcji po wstrząsie (w ocenie MFW/ w % pierwotnego wstrząsu)

Źródło: MFW (2020), Fiscal Monitor, Washington DC: IMF

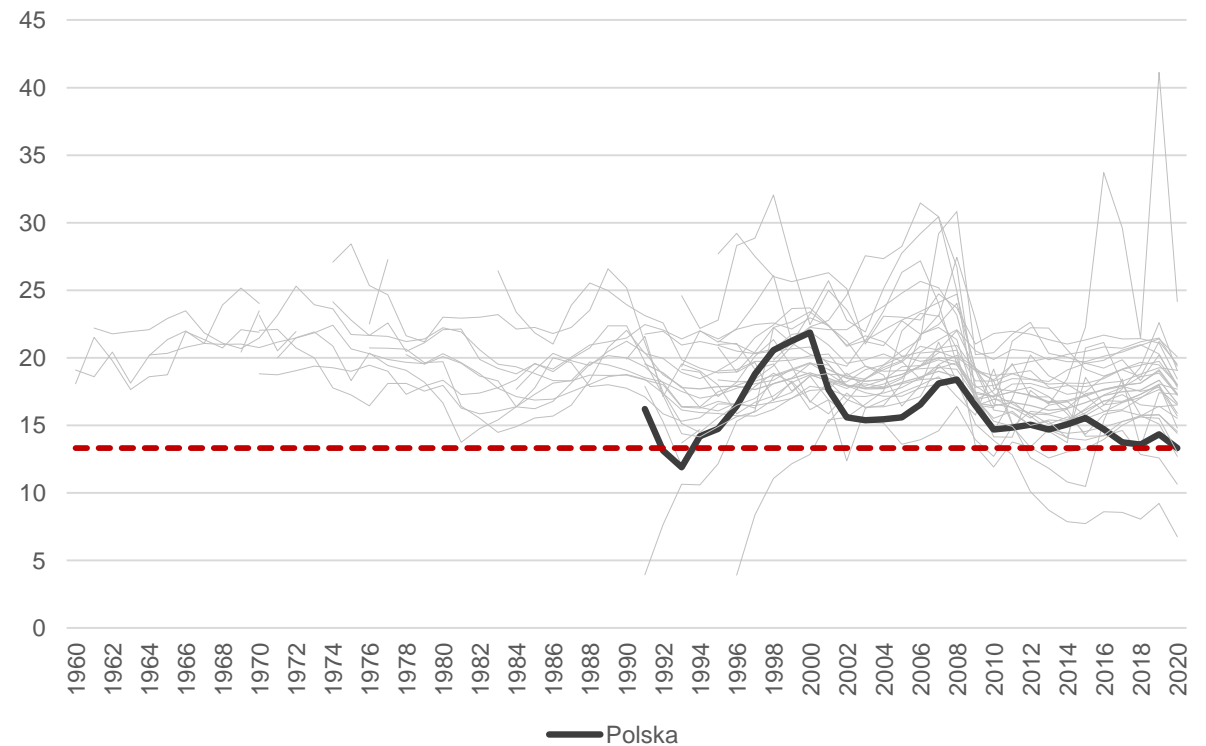
WEDŁUG ORGANIZACJI MIĘDZYNARODOWYCH WZROST POLSKIEJ GOSPODARKI MIAŁ ZACZAĆ HAMOWAĆ JUŻ KILKA LAT TEMU

PKB w Polsce w latach 2015-2023 w kolejnych prognozach MFW (2015 rok = 100)

Źródło: MFW

Udział inwestycji prywatnych w PKB w krajach UE w latach 1960-2020 (w %)

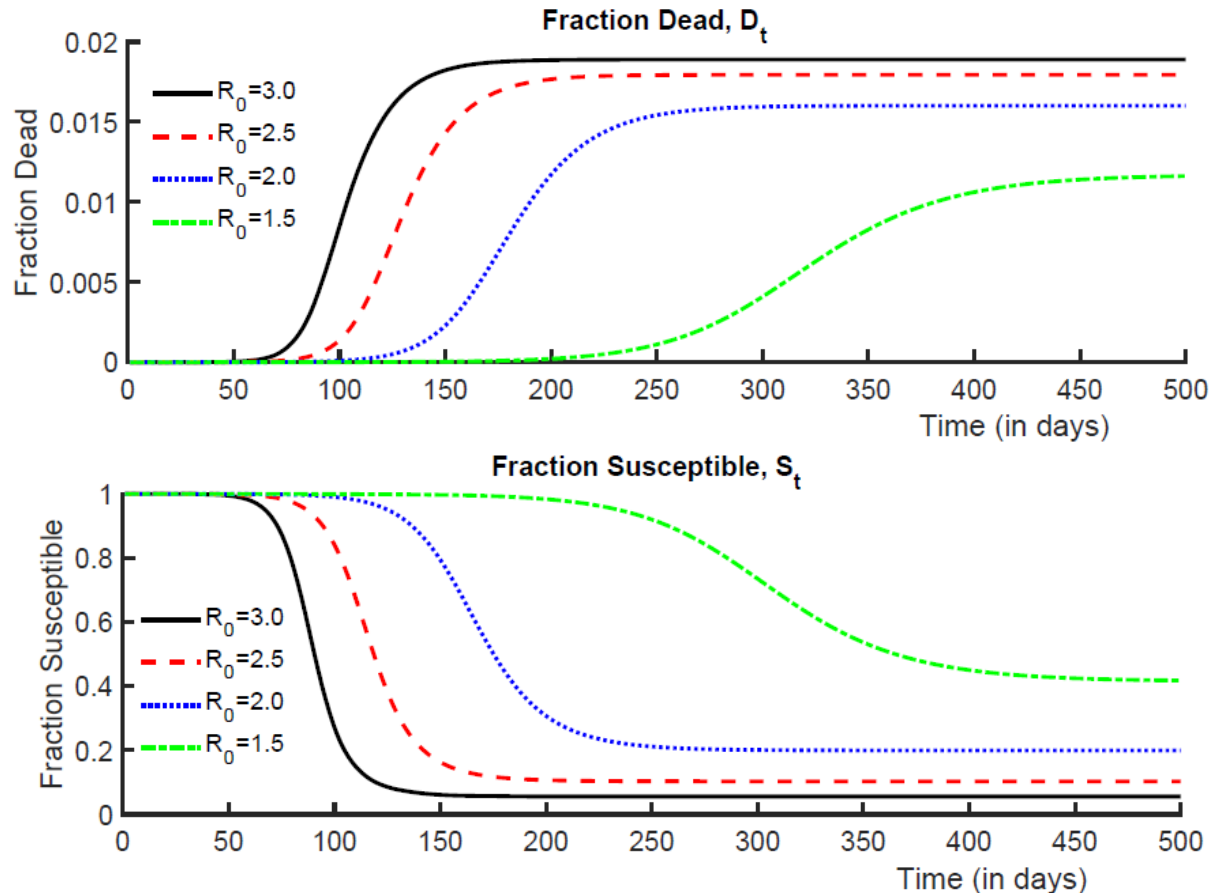

Źródło: KE

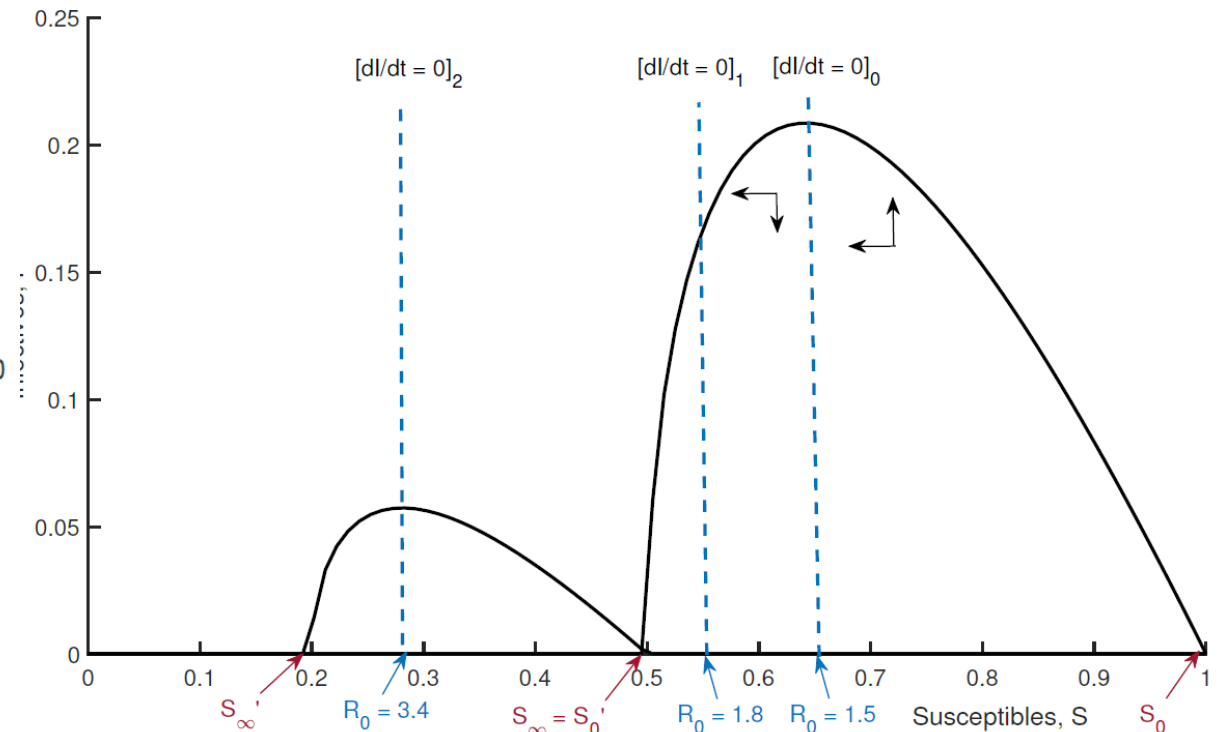

NIE DA SIĘ WYKLUCZYĆ KOLEJNEJ FALI PANDEMII (JAK I INNYCH WSTRZĄSÓW)

Liczba ofiar i odsetek zagrożonych chorobą przy różnych poziomach wskaźnika infekcji

Druga fala zachorowań a odsetek zagrożonych chorobą i wskaźnik infekcji

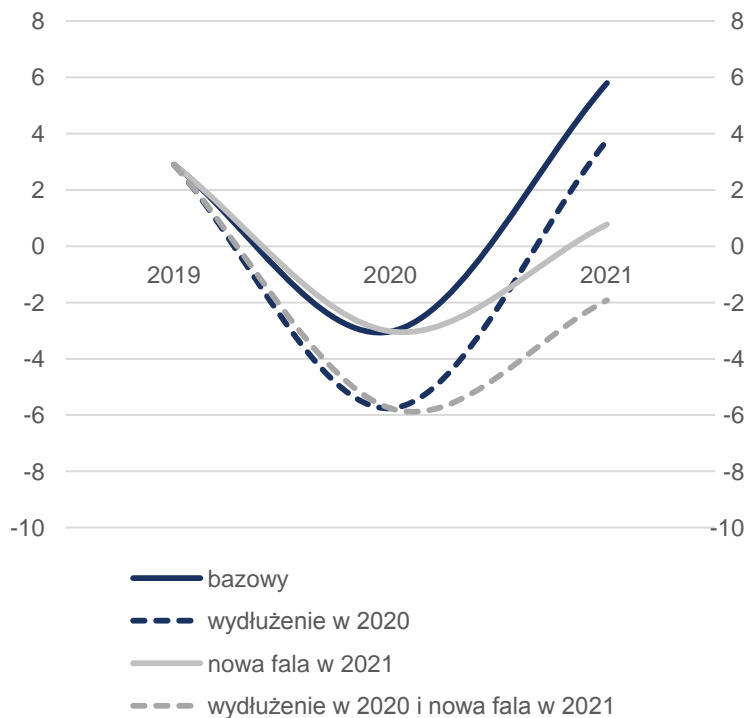

Źródło: Pindyck (2020), "COVID-19 and the Welfare Effects of Reducing Contagion", *NBER Working Paper*, 27121

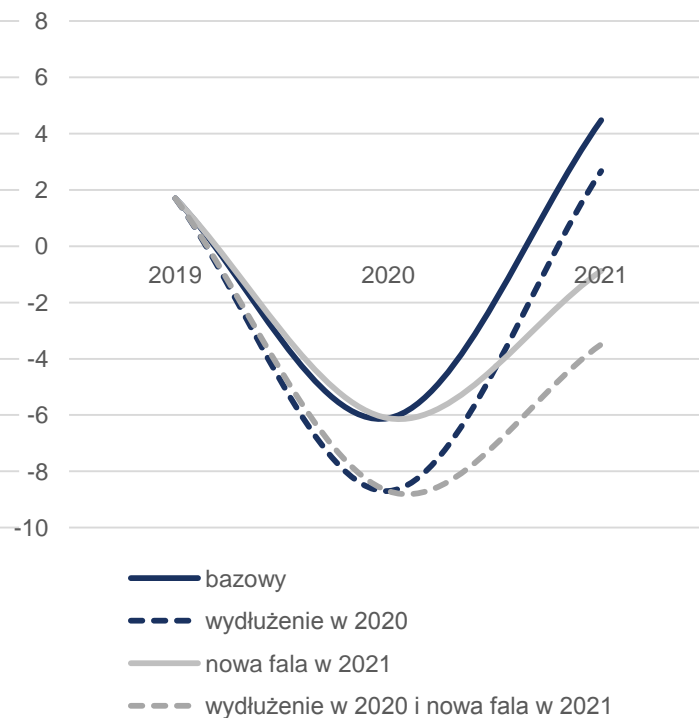
WIELE KRAJÓW NIE BĘDZIE MIAŁO ZADNEGO POŁA MANEWRU ZWŁASZCZA W POLITYCE FISKALNEJ, JEŚLI ZDARZY SIĘ KOLEJNY WSTRZĄS

Dynamika PKB w przypadku wydłużenia lub nowej fali pandemii

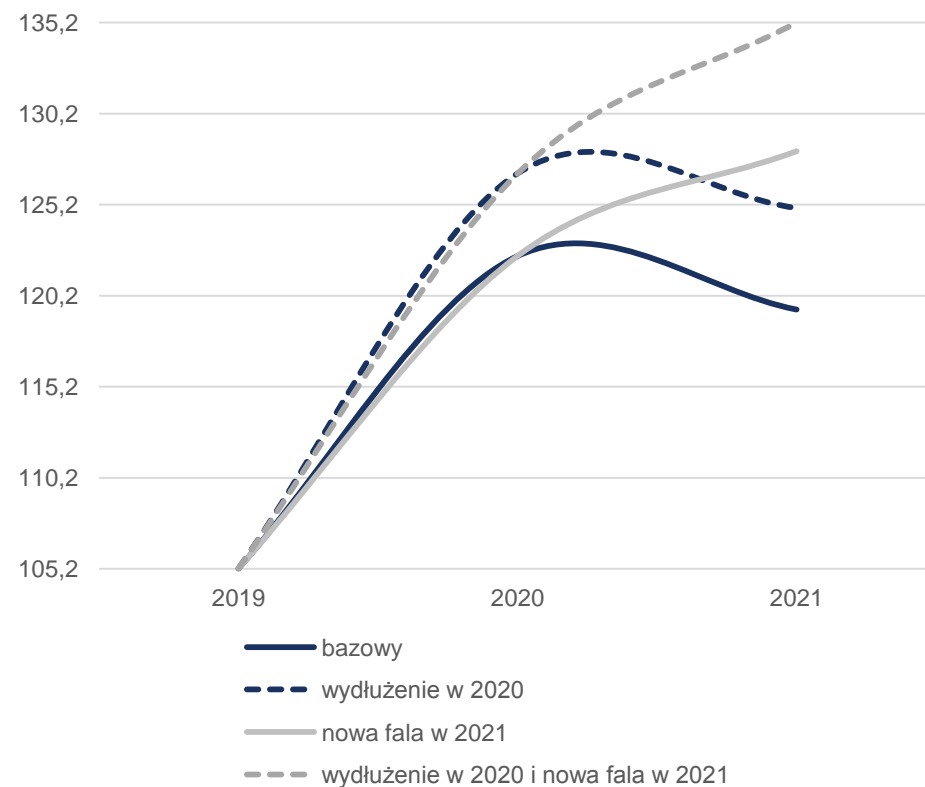
Gospodarka światowa

Kraje rozwinięte

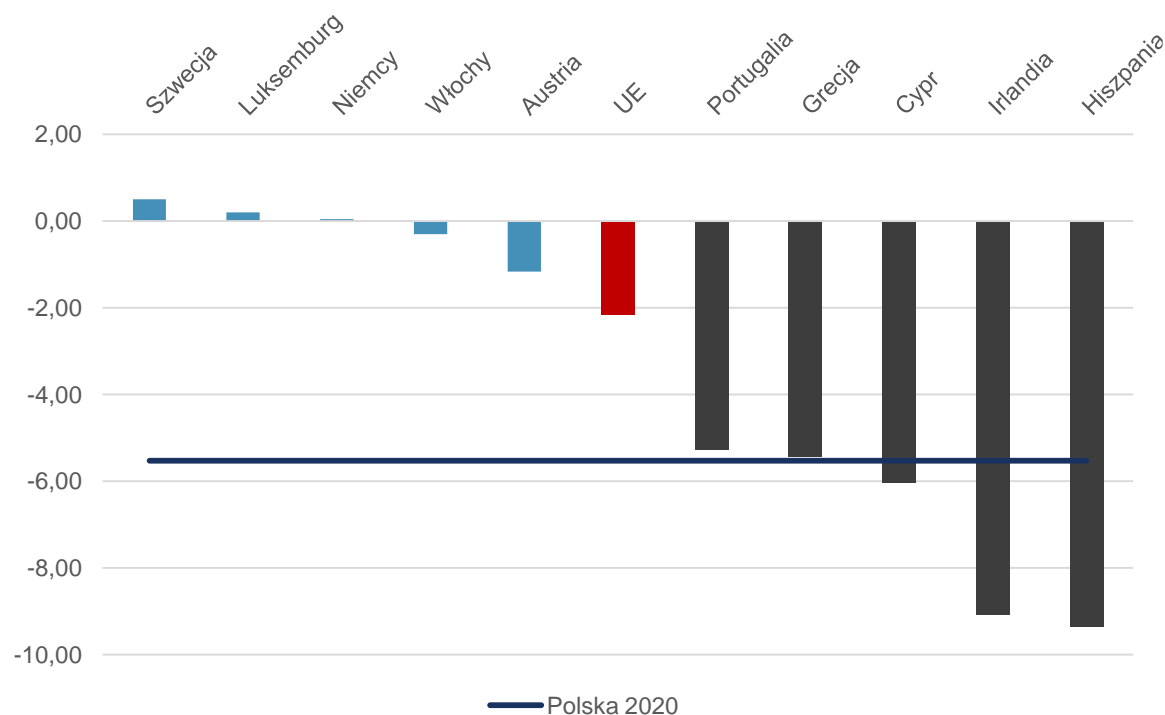

Dług publiczny w krajach rozwiniętych w przypadku wydłużenia lub nowej fali pandemii (w % PKB)

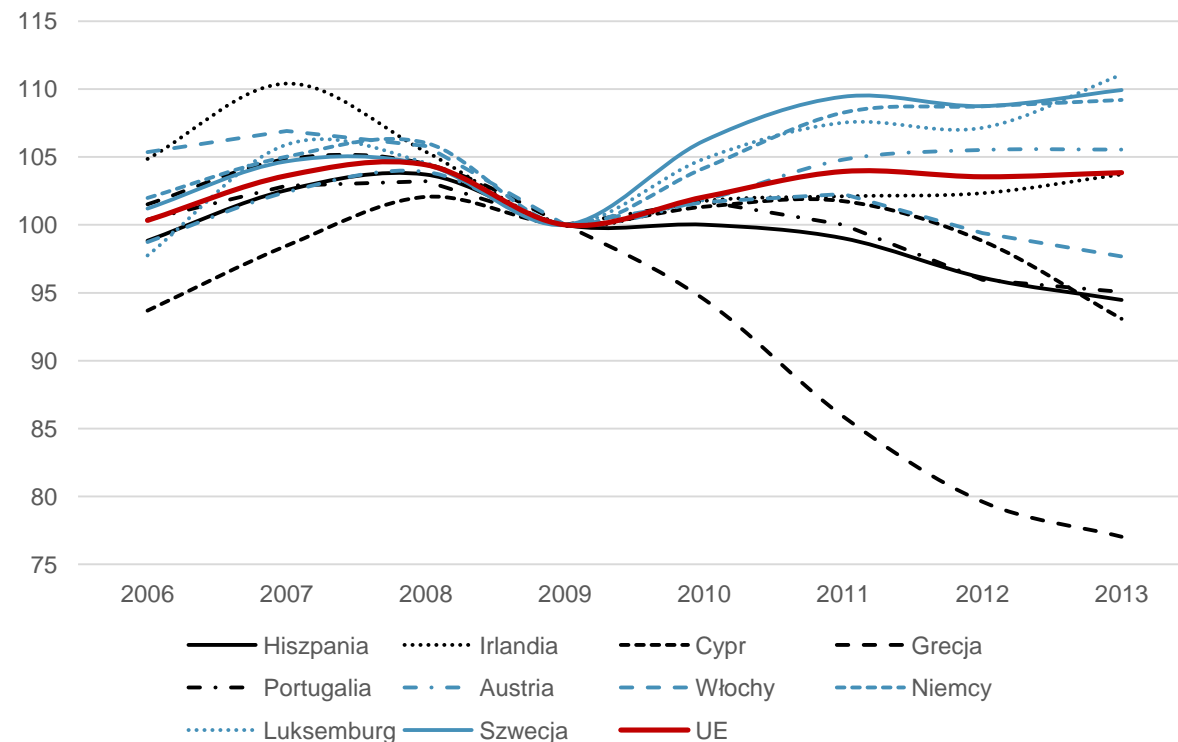
GLOBALNY KRYZYS FINANSOWY POKAZAŁ, ZE ZA POZBYCIE SIĘ POLA MANEWRU W POLITYCE MAKRO PRZYCHODZI DROGO ZAPŁAĆ

5 największych i najmniejszych impulsów fiskalnych w krajach UE w latach 2008-09 (w % PKB)

Źródło: KE

PKB w 5 krajach UE-15 w latach 2006-13 o najmniejszym i największym impulsie fiskalnym w latach 2008-09 (2009=100)

Źródło: MFW

W OKRESIE DOBREJ KONIUNKTURY BANKI ZOSTAŁY ZAPCHANE SPW. JEDNOCZEŚNIE CZĘŚĆ Z NICH ZOSTAŁA ZNACJONALIZOWANA

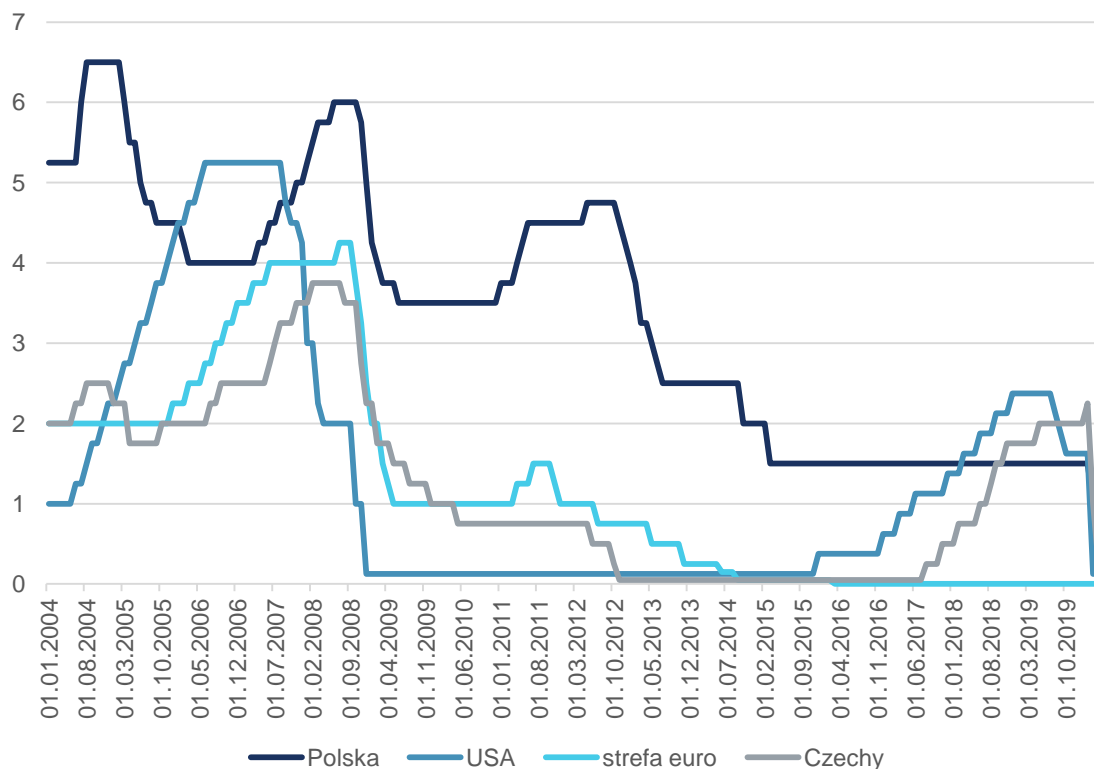
Skarbowe papiery wartościowe w aktywach banków

L.p.	Rok	2015	2016	2017	2018	2019	Przyrost w latach 2015-19			
	Bank	w mld				w % aktywów	w mld	w %	w % przyrostu sumy bilansowej	
1	PKO BP	44,5	51,4	54,1	64,1	80,6	23,2	36,1	81,2	44,5
2	Santander	28,8	32,5	31,8	39,0	43,4	20,7	14,6	50,7	20,9
3	Pekao	18,9	35,9	38,7	39,4	47,2	23,2	28,2	149,0	81,7
4	mBank	31,3	34,4	33,7	34,6	37,2	23,4	5,9	18,8	16,7
5	ING	24,7	28,5	26,4	33,1	35,0	22,1	10,4	42,1	20,9
6	BNP	7,9	12,6	14,0	28,1	26,2	23,8	18,3	231,3	41,0
7	Millenium	14,6	17,7	19,4	22,9	23,0	23,4	8,3	56,8	26,1
8	Alior	4,6	9,8	13,6	13,7	15,8	20,6	11,2	240,2	30,4
9	Citi Handlowy	25,4	22,9	19,6	16,5	21,0	40,4	-4,4	-17,4	

Źródło: Bloomberg

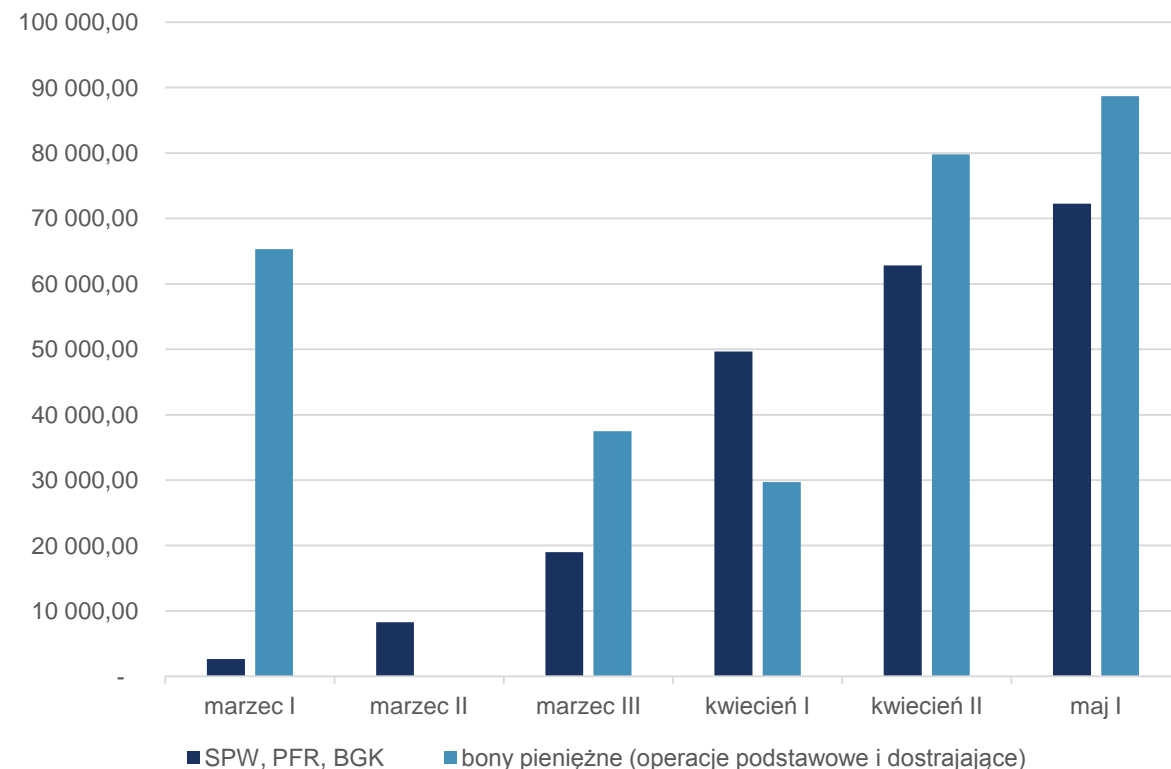
IMPULS FISKALNY W POLSCE NIE BYŁBY TAK SILNY, GDYBY NIE INTERWENCJE NBP, KTÓRE DAJĄ RZĄDOWI ZŁUDZENIE BEZPIECZEŃSTWA

Główna stopa procentowa banku centralnego w Polsce oraz Czechach, strefie euro i USA w latach 2004-2020 (w %)

Źródło: BIS

Skumulowana wartość obligacji skarbowych i gwarantowanych przez SP skupionych przez NBP vs. przyrost bonów pieniężnych (w mln zł)

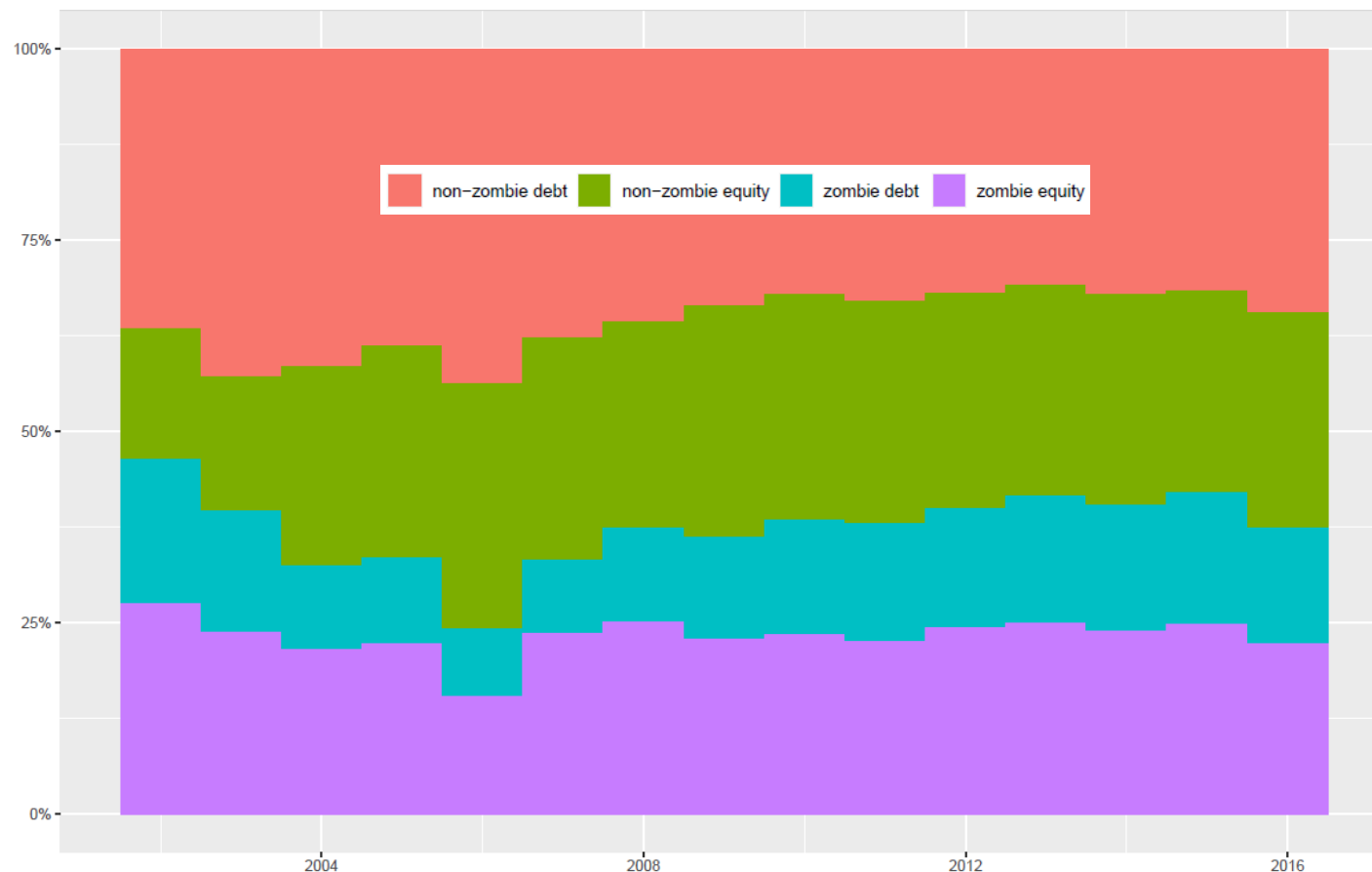

Źródło: NBP i Bloomberg

W POLSCE TEŻ SĄ FIRMY ZOMBIE. PO PANDEMII MOŻE BYĆ ICH WIĘCEJ

Struktura pasywów polskich spółek w latach 2002-2016 w podziale na firmy zombie i zdrowe przedsiębiorstwa

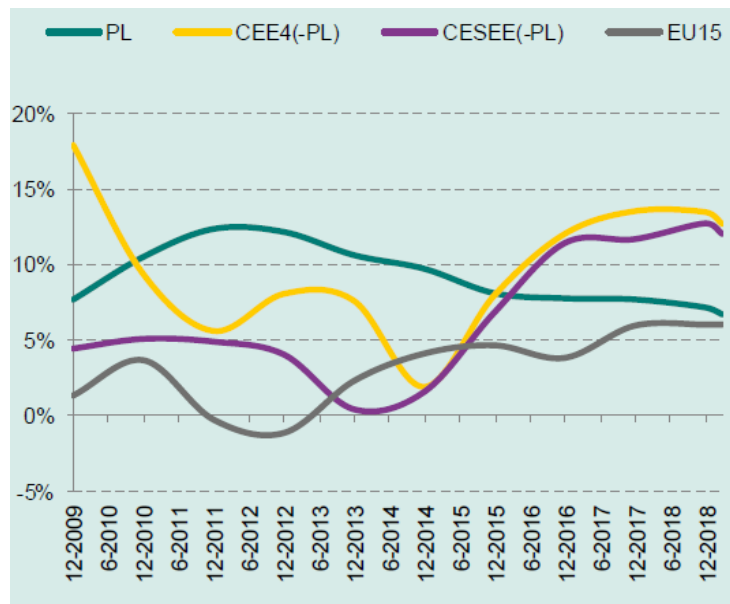
- Liczba firm uwzględnionych w analizie od 2645 w 2002 do 31251 w 2016
- Firmy zombie zdefiniowane jako firmy o ROE utrzymującym się poniżej (minimalnego) kosztu kapitału przez trzy kolejne lata
- Minimalny koszt wynajmu kapitału zdefiniowano jako koszt kapitału przy wartości beta na poziomie 0,5.

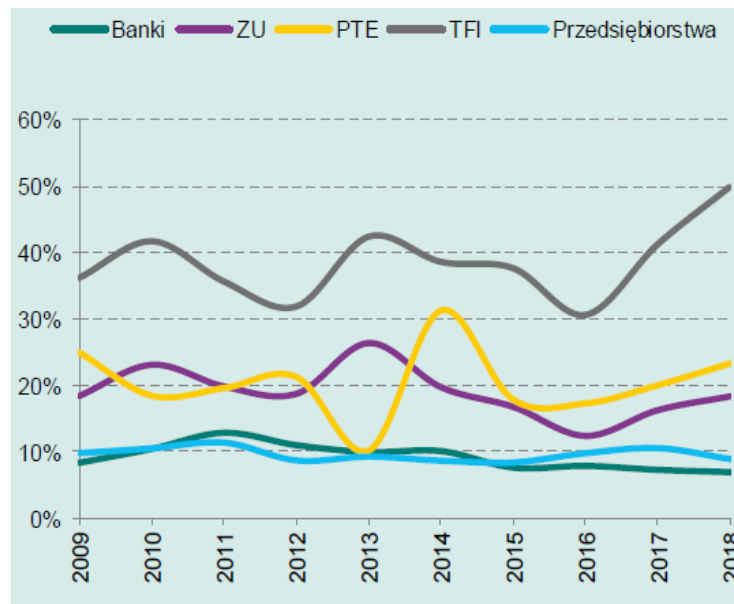
ZOMBIFIKACJĘ MOŻE NASILIĆ OSŁABIENIE POLSKICH BANKÓW, DO KTÓREGO PRZYCZYNIĄ SIĘ (M.IN.) ICH WYSOKIE OPODATKOWANIE

Zwrot na kapitale (w %/w ujęciu rocznym) w sektorze bankowym w Polsce na tle:

innych krajów UE

innych sektorów

Przeciętne efektywne opodatkowanie banków w Polsce na tle krajów UE (w %)

	2015	2016	2017	2018
Polska	18,3	24,1	26,8	25,9 (48*)
EU15	26,8	32,1	27,4	25,4
CEE4	23,8	19,8	16,9	16,3
CESEE	19,6	16,4	16,2	15,3

* z uwzględnieniem podatku bankowego

PODSUMOWANIE

- Ważnym **źródłem sukcesu Polski** w redukowaniu luki rozwojowej w stosunku do krajów najzamożniejszych była **wyjątkowa stabilność** wzrostu polskiej gospodarki.
- Polska gospodarka ma cechy, dzięki którym **skala spadku PKB w następstwie pandemii** powinna być **u nas mniejsza** niż w większości gospodarek wschodzących i w UE (m. in. brak uzależnienia od pojedynczego sektora, w szczególności turystycznego i surowcowego, płynny kurs walutowy, silny sektor eksportowy i nadwyżka na rachunku obrotów bieżących).
- Jednocześnie **jednak** według prognoz organizacji międzynarodowych **siła odbicia po pandemii** będzie w naszym kraju **niewystarczająca** do nadrobienia strat w poziomie PKB (ale zakładają one brak zmian w polityce gospodarczej)
- **Anty-reformy** (np. obniżenie wieku emerytalnego, nacjonalizowanie i upartyjnianie firm, wprowadzanie nowych podatków i komplikowanie istniejących, nakładanie kolejnych biurokratycznych barier, upolitycznienie wymiaru sprawiedliwości), które systematycznie podmywały fundamenty wzrostu w ostatnich latach, **ograniczają szanse na V-kształtne odbicie** po pandemii w Polsce
- **Zarządzanie kryzysowe** w naszym kraju **ignoruje ryzyko** wystąpienia **kolejnych wstrząsów oraz skutki dla długofalowego wzrostu**. W efekcie, materializacja takiego ryzyka groziłaby nadaniem późniejszemu odbiciu kształtu litery L
- Żeby polska gospodarka miała szanse na odbicie możliwie zbliżone do V-kształtne, polityka gospodarcza musiałaby zostać nakierowana na wzmocnienie potencjału wzrostu (bodźców do pracy, oszczędzania, inwestowania i innowacji).
- Samo ogłoszenie planów sprzyjających temu działaniom (np. radykalnego uproszczenia podatków, zatrzymania nadprodukcji prawa, prywatyzacji, przywrócenia niezależności wymiarowi sprawiedliwości) wzmocniałoby zaufania inwestorów do polskiej gospodarki. To z kolei zmniejszałoby jej wrażliwość na ewentualne dalsze wstrząsy